

Scottish Land Commission
Coimisean Fearainn na h-Alba

Prògram Obrach

An Giblean 2025 – an t-Sultain 2026

Clàr-innse

Am Prògram Obrach againn eadar an Giblean 2025 agus an t-Sultain 2026:	4
1. A' toirt seachad comhairle air lagh, poileasaidh is cleachdadh.....	4
2. A' cumail taic ri buileachadh practaigeach Aithris Còraichean is Dleastanasan Fearainn na h-Alba.....	5
3. A' brosnachadh deagh dhàimhean eadar uachdarain àiteachais agus teanantan tro dhleastanasan Coimiseanair Tuathanachas Màil.....	6
4. A' com-pàirteachadh le daoine mu carson a tha fearann cudromach agus mar as urrainn dhaibh a dhol an sàs sa chùis	7
5. A bhith nar buidheann èifeachdach	8

Tha am Prògram Obrach againn a’ mìneachadh na h-obrach tha Coimisean Fearainn na h-Alba a’ planadh gus ar Plana Ro-innleachdail a libhrigeadh. Fo Achd Ath-leasachadh an Fhearainn (Alba) 2016 feumaidh an Coimisean Prògram Obrach fhoillseachadh agus a chur fa chomhair na Pàrlamaid.

Tha am Plana Obrach againn air a phlanadh airson ùine de 18-mìosan, agus tha sinn an dùil ùrachadh nuair a bhios sin a dhìth gus am bi an obair againn daonnan buntainneach agus gun urrainn dhuinn freagarrachadh ri prìomhachasan a tha ag atharrachadh taobh a-staigh ùine a’ Phlana Ro-innleachdail. Tha na h-ullachaidhean libhrigidh agus stòrais anns gach bliadhna ionmhais air am mìneachadh anns na planaichean gnìomhachais bliadhnail againn.

Tha an ro-innleachd iomlan againn air a mhìneachadh sa Phlana Ro-innleachdail làithreach againn, a chaidh fhoillseachadh san t-Sultain 2023:

Ar Lèirsinn: tha sealbhachadh agus cleachdadh fearainn a’ cumail taic ri daoine agus àiteachan soirbheachail

An Ro-innleachd againn: Daoine, Cumhachd is Soirbheachas - Bidh sinn ag obair gus na builean àrd-ìre seo a choileanadh:

- **Daoine** - bidh daoine a’ com-pàirteachadh agus a’ toirt buaidh air co-dhùnaidhean mu mar a thathar a’ cleachdadh fearann;
- **Cumhachd** – tha cumhachd agus smachd air fearann air a cho-roinn nas fharsainghe tro sheilbheadaireachd is riaghladh eadar-mheasgte;
- **Soirbheachas** - tha luach agus buannachdan an fhearainn air an cleachdadh gu cothromach gus soirbheas agus leas eaconamach a chruthachadh.

Nì sinn seo le bhith:

- A’ toirt seachad comhairle air lagh, poileasaidh is cleachdadh;
- A’ cumail taic ri buileachadh practaigeach Aithris Còraichean is Dleastanasan Fearainn na h-Alba;
- A’ brosnachadh deagh dhàimhean eadar uachdarain àiteachais agus teanantan tro dhleastanasan Coimiseanair Tuathanachas Màl;
- A’ com-pàirteachadh le daoine mu carson a tha fearann cudromach agus mar as urrainn dhaibh a dhol an sàs sa chùis;
- Tha seo stèidhichte air deagh riaghladh corporra agus leasachadh buidhne.

Am Prògram Obrach againn eadar an Giblean 2025 agus an t-Sultain 2026:

1. A' toirt seachad comhairle air lagh, poileasaidh is cleachdadh

Bheir sinn fianais, anailis agus comhairle do Riaghaltas na h-Alba, dhan Phàrlamaid agus do luchd-ùidh.

<p>1.1 Bile Ath-leasachaidh an Fhearainn</p>	<p>Thoir seachad comhairle, anailis agus fianais airson a bhith a' fiosrachadh leasachadh agus buileachadh nan ìrean tòiseachail de Bhile Ath-leasachadh an Fhearainn agus nan ìrean às dèidh sin;</p> <p>Comharraich agus planaich airson na buaidh a thaobh goireasan agus airson na buaidh chorporra air a' Choimisean a thaobh gnìomhan ùra a dh'fhaodadh tighinn às a' Bhile;</p>	<p>Leantainneach</p>
<p>1.2 Alba le Ath-leasachadh Fearainn</p>	<p>Dèan com-pàirteachadh air a bhith a' beachdachadh air cò ris a bhiodh Alba le fearainn ath-leasaichte coltach agus thoir comhairle air prògram ath-leasachaidhean a chuireadh crìoch air turas ath-leasachadh fearainn làithreach na h-Alba;</p>	<p>An Giblean 25 - An Giblean 26</p>
<p>1.3 Prìomhachasan airson comhairle poileasaidh</p>	<p>Thoir seachad comhairle agus brosnach cothroman ann am poileasaidh agus cleachdadh gus taic a thoirt do mhodailean nas eadar-mheasgte de riaghladh fearainn, a' gabhail a-steach croitearachd agus cothroman fearainn eile aig sgèile beag.</p> <p>Thoir seachad comhairle gus Lèirmheas Riaghaltas na h-Alba air Còraichean Ceannaich Coimhearsnachd fhiosrachadh, a' gabhail a-steach a bhith a' gairm Buidheann Comhairleachaidh airson an Lèirmheis, agus beachdaich air ath-leasachaidhean eile gus taic a chumail ri sealbh fearainn coimhearsnachd, a' gabhail a-steach sgrùdadh air àite Maoin Fearainn na h-Alba;</p> <p>Lìbhrig an gealltanais ann an Ro-innleachd Chìsean Riaghaltas na h-Alba gus sgrùdadh a dhèanamh air àite nan cìsean ann an ath-leasachadh fearainn agus builean cothromachadh-carboin tro rannsachadh, com-pàirteachadh agus tro bhith a' cruthachadh mapa slighe;</p>	<p>An Giblean 25 - An t-Sultain 26</p>

	Thoir seachad comhairle air a' chothrom ro-innleachdail a th' aig ceannardas tro shealbh fearainn poblach gus builean ath-leasachadh fearainn a libhrigeadh, a' gabhail a-steach sealbh fearainn eadar-mheasgte, taigheadas agus buannachd coimhearsnachd;	
1.4 Rannsachadh agus dàta	<p>Ùraich ro-innleachd rannsachaidh a' Choimisein gus feum a dhèanamh de chothroman airson co-obrachadh agus maoinachadh bhon taobh a-muigh, a' gabhail a-steach co-òrdanachadh le prògram rannsachaidh ro-innleachdail RESAS;</p> <p>Foillsich aithrisean bhliadhnail air margaidh an fhearainn dhùthchail, a' toirt seachad dàta agus anailis gus poileasaidh fiosrachadh;</p> <p>Thoir seachad comhairle mu leasachaidhean air amalachadh dàta fearainn agus ruigsinneachd.</p>	<p>An Giblean 25 - An t-Sultain 25</p> <p>Leantainneach</p> <p>An Giblean 25 - An t-Sultain 25</p>

2. A' cumail taic ri buileachadh practaigeach Aithris Còraichean is Dleastanasan Fearainn na h-Alba

Bheir sinn comhairle agus stiùireadh seachad gus daoine agus buidhnean a chuideachadh gus prionnsapalan Aithis Còraichean is Dleastanasan na h-Alba a bhuileachadh.

2.1 Deagh chleachdadh ann an seilbheadaireachd, cleachdadh agus stiùireadh fearainn	Dèan lèirmheas air agus ùraich Pròtacalan Còraichean is Dleastanasan Fearainn le stiùireadh agus sgrùdaidhean cùise nan cois	An Giblean 25 - An Giblean 26
	Libhrig prògram de chom-pàirteachadh agus de CPD airson àidseantan fearainn agus proifeiseantaich eile ann an co-obrachadh le com-pàirtichean	Leantainneach
	Thoir seachad comhairle do shealbhadairean fearainn agus manaidsaran a tha ag iarraidh a bhith for-ghnìomhach ann a bhith a' buileachadh Aithris Còraichean is Dleastanasan Fearainn	Leantainneach

	Thoir comhairle do choimhearsnachdan agus sealbhadairean fearainn nuair a thèid draghan a thogail mu chur an gnìomh na h-Aithris air Còraichean is Dleastanasan Fearainn gus taic a chumail ri deagh chleachdadh	Leantainneach
	Gairm a’ Bhuidheann Comhairleachaidh air Deagh Chleachdadh mar dhòigh chunbhalach gus conaltradh agus co-obrachadh a chumail le luchd-ùidh	Leantainneach
	Dèan lèirmheas air dòighean anns an gabhadh Prògram an Deagh Chleachdaidh a leudachadh gus buaidh nas motha a thoirt	An Giblean 25 - An t-Sultain 25
2.2 Buannachd coimhearsnachd bho fhearann agus calpa nàdarra	Thoir seachad comhairle air deagh chleachdadh agus thoir taic do bhuileachadh buannachdan coimhearsnachd bho fhearann agus calpa nàdarra.	An Giblean 25 - An Giblean 26

3. A’ brosnachadh deagh dhàimhean eadar uachdarain àiteachais agus teanantan tro dhleastanasan Coimiseanair Tuathanachas Màil

Bheir sinn taic do libhrigeadh gnìomhan reachdail Coimiseanair Tuathanachas Màil, a’ feuchainn ri sineirgidhean a lorg leis a’ phrògram obrach nas fharsainge againn.

3.1 Còdan Cleachdaidh, Stiùireadh agus Obair-cùise	Dèan cinnteach gu bheil Còdan agus Stiùireadh a’ cur aghaidh air cùisean làithreach agus cùisean a tha a’ tighinn am bàrr gus taic a chumail ri deagh dhàimhean. A’ freagairt cheistean mu obair-chùise no casaid sam bith de bhriseadh nan Còdan Cleachdaidh	Leantainneach
3.2 Leigeil Seachad is Sònrachadh Theanantachdan	Coilean an riatanas reachdail neach-luachaidh fhadstadh nuair a bhios feum air seo gus an gabh teanantachdan àiteachais a leigeil seachad agus a shònrachadh.	Leantainneach
3.3 Fòram Comhairleachaidh	Gairm am Fòram mar dhòigh chunbhalach airson conaltradh agus co-obrachadh le luchd-ùidh	Leantainneach

Thuathanaich Màil	Comharraich dòighean gus piseach a thoirt air dàta mu thuathanachas màil agus gus a cho-roinn gus poileasaidh fhiosrachadh nas fheàrr.	An Gilbean 25 - An Giblean 26
3.4 Bile Ath-leasachaidh an Fhearainn Pàirt 2	Thoir seachad comhairle mu leasachadh agus buileachadh ath-leasachaidhean tuathanachais màil ann am Pàirt 2 de Bhile Ath-leasachadh an Fhearainn.	Leantainneach

4. A' com-pàirteachadh le daoine mu carson a tha fearann cudromach agus mar as urrainn dhaibh a dhol an sàs sa chùis

Nì sinn cinnteach gum bi am poball agus luchd-ùidh an sàs san obair againn, togaidh sinn co-obrachadh agus cleachdaidh sinn na dleasan againn gus diofar sgilean agus lèirsinnean a thoirt còmhla le fòcas co-roinnte.

4.1 Com-pàirteachadh Poblach	Brosnaich agus fiosraich an còmhraidh poblach mu fhearainn agus ath-leasachadh fearainn tro fhoillseachaidhean, blogaichean, na meadhanan agus conaltradh	Leantainneach
	Ùraich agus leasaich làrach-lìn a' Choimisein gus cur ri ruigsinneachd agus goireasachd	An Giblean 25 - An Giblean 26
4.2 Conaltradh is tachartasan	Thoir seachad prògram de thachartasan air-loidhne agus aghaidh-ri-aghaidh gus taic a chumail ris a' phrògram obrach againn agus gus conaltradh a thaobh ath-leasachadh fearainn a leudachadh	Leantainneach
4.3 A' toirt luchd-ùidh còmhla	Cuir còmhraidhean air dòigh gus co-obrachadh agus lèirsinn a bhrosnachadh thar diofar roinnean co-cheangailte ri fearann	Leantainneach
	Gairm buidhnean seasmhach a' gabhail a-steach Buidheann Stiùiridh Fearann Coimhearsnachd, Fòram Comhairleachaidh Tuathanachas Màil, Fòram Comhairleachaidh Fearainn is Chòraichean Daonna agus Buidheann Comhairleachaidh air Deagh Chleachdadh	

	agus cruthaich rèiteachaidhean ùra airson a bhith a’ brosnachadh ceistean co-cheangailte ri còraichean daonna ann an ath-leasachadh fearainn.	
--	---	--

5. A bhith nar buidheann èifeachdach

Leasachaidh sinn na siostaman agus anns an luchd-obrach againn gus dèanamh cinnteach gun urrainn dhuinn ar prìomh amasan a libhrigeadh gu h-èifeachdach

5.1 Leasachadh na buidhne	Leasachadh buidhne for-ghnìomhach a’ gabhail a-steach trèanadh is leasachadh luchd-obrach a bheir taic do chultar fosgailte agus co-obrachail	Leantainneach
5.2 Ro-innleachd ionmhais sa meadhan-ùine	Cumail planadh ghoireasan agus ro-innleachd ionmhais meadhan-ùine fo sgrùdadh airson a bhith sùbailte agus comasach air gabhail ri prìomhachasan ùra san àm ri teachd	Leantainneach
5.3 Planadh Ro-innleachdail	Planaich airson na buaidh aig atharrachaidhean ann an gnìomhan a’ Choimisein a dh’fhaodadh tighinn à Bile Ath-leasachadh an Fhearainn Dèan cinnteach gu bheil an Coimisean deiseil gus an ath Phlana Ro-innleachdail aca a chruthachadh, a dh’fheumas a bhith ann san t-Sultain 2026.	Leantainneach An Giblean 26 - An t-Sultain 26

Ma tha sibh ag iarraidh lethbhreac den
sgrìobhainn seo sa Bheurla, cuiribh post-d
gu
commsteam@landcommission.gov.scot
no cuiribh fòn gu 01463 423 300.

If you would like to request a copy of this
document in English, please email
commsteam@landcommission.gov.scot or
call 01463 423 300

Scottish Land Commission
Coimisean Fearainn na h-Alba

Coimisean Fearainn na h-Alba
An Lòchran
10 Àrainn Inbhir Nis
Inbhir Nis
IV2 5NA

info@landcommission.gov.scot
01463 423 300

www.landcommission.gov.scot.